

К.О. ТЕРЕЩЕНКО, викладач-методист, гірничий коледж,
Криворізький національний університет

АКТИВІЗАЦІЯ КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ДЕБАТІВ

Інноваційні технології в освіті є нетрадиційними методами активізації пізнавально-розумової діяльності студентів, що сприяють в цілому їх культурному розвитку при вивченні історії. Однією з інновацій є дебати різних форматів.

Для підготовки дебатів та розвитку аналітичного мислення студентів важливим постає завдання для учасників – складання аргументів й лінії аргументації команди гравців. У тлумачному словнику слово аргумент визначено так: підстава, доказ, які наводяться для обґрунтування, підтвердження чого-небудь. У даному випадку аргумент допомагає довести власну думку за спеціальною структурою: твердження, пояснення, приклад та висновок. Кожна команда має свою лінію аргументації з двох-трьох аргументів.

Підготовку до гри можна почати з «мозкового штурму» як методу підготовки ідей для створення лінії аргументації. «Мозковий штурм» проводиться відповідно до певних принципів, які виділяє Юрій Потікун з Інституту Політичної освіти: 1. Не критикувати відповіді інших; 2. Пропонувати будь-яке рішення, яке прийде в голову, навіть у випадку його незвичайності, непрактичності або віддаленості від обговорюваної теми; 3. Висувати найбільшу кількість ідей. Проведення «мозкового штурму» супроводжується записом всіх думок на дошці.

При складанні лінії аргументації команди рекомендується проаналізувати соціально-економічні та політичні особливості історичного періоду або проблеми, що розглядаються. Для України важливо враховувати наступні чинники в періоди державотворення: розкол суспільства щодо визначення соціально-економічної та політичної моделі держави, особисті інтереси партійних лідерів, співіснування національної культури з культурами національних меншин, вплив сусідніх держав на політичну ситуацію в країні тощо. При складанні аргументу студенти повинні враховувати принцип історизму, яким керується історичне пізнання (відповідно до розуміння поняття «історія»), демократичні цінності в сучасному світі та варіанти економічного розвитку провідних держав в контексті Схід-Захід. Підготовка учасників залежить від опрацювання історичних й філософських матеріалів та соціологічних досліджень.

Наприклад, для проведення економічних і політичних реформ в Україні доречно порівняти успішні й невдалі моделі розвитку різних держав за даними «Звіту про світовий розвиток. Важке завдання розвитку» (швидкість реформ: поступовість або шокова терапія; сім уроків коли здійснюються реформи; вплив новачій на економічний розвиток; боротьба з корупцією; популістські експерименти тощо).

Для становлення та утвердження громадянського суспільства доречно використати матеріали, що пропонують відомі німецькі спеціалісти у збірнику «Складові демократії» за редакцією Доріс Геттінг, Вольфа-Дітера Міхаелі (напр., демократія знизу: комунальне самоврядування; демократія в масах: громадські ініціативи; контролери демократії: засоби масової інформації; держава і приватний власник: що рухає економіку; власна вигода слугує інтересам кожного: принцип ринкової економіки; це має бути тільки соціальна ринкова економіка; ціна регулює майже все тощо).

Дебати повинні також допомагати формуванню світогляду молоді. Тому важливим буде використовувати закони діалектики при дебатуванні основних проблем сучасної України. Наприклад, закон заперечення заперечення – для переходу від тоталітарної держави до демократичної; закон єдності та боротьби протилежностей як обґрунтування протистояння політичних партій у визначенні зовнішньополітичних пріоритетів; закон переходу кількісних та якісних змін при обговоренні значення набутих знань та досвіду різних соціальних груп населення при проведенні реформ тощо).

Дебати відкривають перед студентами нові можливості для подальшого особистого розвитку. Головне пам'ятати мудре латинське прислів'я: «Ignorantia non est argumentum» («Невігластво – не доказ»).